

DANI BLANCO

**Garbiñe
Biurrun
Mancisidor**

EHUKO
IRAKASLEA,
EPAILEA

Jean McConville in memoriam: egia, justizia eta ordaintza

EZ NUEN Jean McConville ezagutu, noski. Orain arte ez dut bere izena ezagutu, ezta bere bizitzaren eta heriotzaren berri izan ere. Apirilaren 29an entzun dut izen hori lehen aldiz, Gerry Adams atxilotu dutenean.

Jean McConville 1971n alargundu zela jakin dut, hamar seme-alabaren ama zela eta pobrezia handian bizi zela. Ipar Irlandan gertatutako gatazka gogor hartan, Jeanek 37 urte zituela, IRAko kide batzuek jipoi ikaragarria eman zioten beldurtzeko asmoz, eta handik denbora gutxira –iturri batzuen arabera, hurrengo egunean–, 1972ko abenduan, bere etxetik bahitu bere seme-alaben aurrean, larriki torturatu eta tiro batez hil zuten. Ez zen gehiago jakin 1999ra arte, IRAk hilketa onartu zuenean, Ostiral Santuko Akordioak sinatu eta handik urtebetera. Gero, 2003an, gorpua azaldu zen, ibiltari batek aurkiturik, Belfastetik 80 kilometrora, hondartza batean ehortzita. Bere seme-alabek bizitza oso gogorak izan dituzte, eta orain egia eta justizia eskatzen dituzte.

Ez dakit noraino jakin nahi dugun egia eta noraino egin nahi dugun justizia. Oraindik nire zalantzak dauzkat. Ez dakit ere, noraino izango den “praktikoa”, Ipar Irlandan Gerry Adamsena ezagutu eta gero egin diren hausnarketak kontuan hartzen badituzte

Hau guztia jakiterakoan ezinbestekoa egin zait gurera etortzera. Ez ditut ezagutzen Ipar Irlandako giltzarriak. Beraz, ez dakit hau guztia Gerry Adamsen aurkako kanpaina politiko maltzurra den edota zergatik azaldu den garai honetan. Bere etxean bahitu zuten ere, ez zait gehiegi interesatzen. Hau da, berdin zait gertaera honek nori egiten dion kalte edo mesede. Niri interesatzen zaidana da erabakitzea, denon artean, honek zer suposatzen duen: iraganeko mamuak itzultzea ala egia eta justizia gauzatzea.

Gure erronkei begira, argi dago –horrela ulertu dut nik, behintzat–, bake prozesu eraginkorrak aurrera egin ahal izateko elkarbizitza sendotu behar da. Eta, aldi berean, elkarbizitza ez dagoela errotzerik egia, justizia eta ordaintza bermatzen ez badira.

Horrela onartu zen orain urtebete, iazko maiatzean, Foro Sozialak aurkeztu zituen Bake Prozesurako Gomendioetan. Hauen artean, labur bilduz, hauek daude: erakundeek egia eta adiskidetzarako mekanismoa baliabide eraginkor modura bultzatu behar dute. Gure “kontaketa” egiterakoan era ezberdinak egongo diren arren, sektore sozial eta politiko guztietan autokritika eta egindako akats larriak aintzatesteke jardun zintzoa bultzatu behar dira, biktima guztiek daukaten egia, justizia eta ordaintza eskubideak kontuan harturik.

Ez dakit hau guztia nola gauzatuko den. Ez dakit noraino jakin nahi dugun egia eta noraino egin nahi dugun justizia. Oraindik nire zalantzak dauzkat. Ez dakit ere, noraino izango den “praktikoa”, Ipar Irlandan Gerry Adamsena ezagutu eta gero egin diren hausnarketak kontuan hartzen badituzte.

Nik errealtate bat ezagutzen dut, amaituta –horrela dirudi, zoritxarrez–, boro-bilduta eta –inozoak!– hainbat tokitan amestuta. Espainiako errealtateaz ari naiz, “trantsizio politikoaz”, non, egia, justizia eta ordaintzaren ordean, “amnesia” nagusitu zen.

Badakit denbora asko igaro dela Jean McConville hil zutenetik eta egoera soziala eta pertsonak sakonki aldatu direla. Ez dut ezagutzen hango Zigor Zuzenbidea; ez dakit delituen preskripzioa edo indultuak nola dauden araututa. Bestalde, badakit justiziaren erantzuna egokitu behar zaiola garai berriari. Baina, zer egingo dugu egia-rekin? Uztargarriak dira, nire iritziz, egia, justizia, aitortza eta etorkizunerako nahi dugun elkarbizitza. Gure gizarteak baditu horretarako tresnak –indultua tartean–, baina horretaz beste batean hausnartuko dut. ■

